

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ
DERINIMO VALSTYBINĖJE TARNYBOJE ĮSTATYMO NR. VIII-371
6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Įstatymo projektas parengtas siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ 3.3.4 darbą „Sveikatos sistemos skaidrinimas, antikorupcinių priemonių diegimas“. Šiame plane numatyta, kad įstatymo projektu būtų įtvirtintos veiksmingos sveikatos sistemos dalyvių ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo objektyvumo ir viešumo, interesų konfliktų valdymo ir deklaravimo priemonės, skirtos veiksmingai kontrolei užtikrinti.

Įstatymo projektu sprendžiamos problemos:

Viešojo sektoriaus veikla turi būti paremta skaidrumu ir viešumu, t. y. privaloma pateikti visuomenei savo elgesio ir sprendimų motyvus, nekeliančius abejonių dėl sąžiningumo, būti atvirais ir deklaruoti aplinkybes, susijusias su galimu privačiu interesu. Tam būtina tobulinti Viešųjų ir privačių interesų valstybės tarnyboje derinimo įstatymą, numatant pareigą valstybės tarnautojams ir jiems prilygintiems asmenims deklaruoti susitikimus su privataus sektoriaus atstovais, kurie teikė ar siūlė bet kokios formos paramą.

Atsižvelgiant į tai, kad viešojo sektoriaus įstaigos veiklos skaidrumo principo užtikrinimas yra aktualus visoms viešojo sektoriaus sritims, į tai, kad neretai valstybės tarnautojai ir jiems prilyginti asmenys sveikatos priežiūros srityje iš įvairių farmacijos sektoriaus, brangios medicinos įrangos gamintojų atstovų ar kitų asmenų, dalyvaujančių viešuose pirkimuose, neretai sulaukia pasiūlymų juos remti finansuojant kvalifikacijos kėlimą ir pan., projektu siekiama užtikrinti, kad privačių interesų deklaravimo prievolę turintys asmenys, ne tik sveikatos sistemos dalyviai, deklaruotų vykusius susitikimus su privačių juridinių asmenų atstovais, kurie siūlė paramą kvalifikacijai kelti ar kitą naudą, galinčią sukelti interesų konfliktą. Įpareigojant visus deklaruojančiuosius privačius interesus deklaruoti minėtas aplinkybes, bus užtikrintas asmenų lygiateisiškumo principas bei įvestas teisinis aiškumas.

Šiuo metu nėra jokio teisinio mechanizmo, kuris užtikrintų valstybės tarnautojų ir jiems prilygintų asmenų susitikimų deklaravimą, padedantį skaidrinti sprendimų priėmimo procesą ir mažinti korupcijos apraiškas viešajame sektoriuje, ypač sveikatos priežiūros ir farmacijos srityje.

Įstatymo projekto tikslas – sudaryti kliūtis nesąžiningiems susitikimams vykti, kurių metu gali būti daroma įtaka priimti visuomenei nenaudingus, nepagrįstai didinančius valstybės finansinius išteklius sprendimus.

Įstatymo projekto uždaviniai:

- 1) įtvirtinti veiksmingas valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo objektyvumo ir viešumo, interesų konfliktų valdymo ir deklaravimo priemonės;
- 2) užtikrinti veiksmingą sprendimų priėmimo procesą ir mažinti korupcijos apraiškas viešajame sektoriuje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Šio įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai yra Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Tiesioginė rengėja – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos korupcijos prevencijos patarėja Eglė Tamošiūnienė (tel. 205 3373, el. p. egle.tamosiuniene@sam.lt).

3. Kaip šiuo metu reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu privačių interesų deklaravimo prievolę turintys asmenys neturi pareigos deklaruoti vykusius susitikimus su privačių juridinių asmenų atstovais, kurie siūlė paramą kvalifikacijai kelti ar

kitą naudą, dėl ko kyla pavojus, jog šie asmenys savo pareigomis naudosis neskaidriai, savo privatiems interesams tenkinti ir priims ne visuomenės, o privačiu interesu pagrįstus sprendimus.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projektu siūlomos priemonės:

Įstatymo projektu numatoma, kad būtų deklaruojama informacija apie per paskutinius 12 kalendorinių mėnesių vykusius susitikimus su privačių juridinių asmenų atstovais, kurie skyrė (siūlė skirti) paramą kvalifikacijai kelti ar kitą naudą, dėl kurios gali kilti interesų konfliktas.

Nauda visuomenei priėmus Įstatymo projektą:

Priėmus siūlomas pataisas, privačių interesų deklaravimo prievolę turinys asmenys privalės deklaruoti vykusius susitikimus su privačių juridinių asmenų atstovais, kurie skyrė (siūlė skirti) paramą kvalifikacijai kelti ar kitą naudą. Priimtas reguliavimas prisidės prie visuomenės pasitikėjimo valstybinėje tarnyboje dirbančiais asmenimis didinimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Tikimasi, kad vykusius susitikimus su privačių juridinių asmenų atstovais, kurie siūlė paramą kvalifikacijai kelti ar kitą naudą, deklaravimas mažins korupcijos apraiškų pasireiškimo tikimybę ir užtikrins didesnę privačių interesų deklaravimo prievolę turinčių asmenų veiklos skaidrumą.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Priimtas projektas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte nėra įtvirtinta naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

10. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymo lydinių aktų, - kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Priėmus projektą Vyriausioji tarnybinės etikos komisija turės pakeisti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2012 m. liepos 5 d. sprendimą Nr. KS-84 „Dėl Privačių interesų

deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių bei Privačių interesų deklaracijos formos ID001 patvirtinimo“.

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija kartu su Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos iki 2018 m. gruodžio 31 d. atliks privačių interesų deklaracijos formos ir priedų pakeitimus ir užtikrins technines galimybes tinkamai užpildyti, patikslinti ir pateikti privačių interesų deklaracijas.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Papildomų valstybės, savivaldybių biudžeto ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų įstatymo projekto įgyvendinimas nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Nėra.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi paaiškinimai.

Nėra.